

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Реформування української освіти та її інтеграція в європейській освітній простір потребує оновлення професійних вимог до науковців, а отже і до їх фахової підготовки. Рецензована освітня програма орієнтована на втілення у практичну площину сучасних тенденцій розвитку освіти. Тому її реалізація є важливою у контексті професійної підготовки докторів філософії та задля забезпечення наукових інституцій держави кваліфікованими дослідниками.

Аналіз змісту освітньої програми показав, що технології навчання аспірантів розроблені на засадах інтерактивних і пошуково-дослідницьких підходів і методів підготовки майбутніх фахівців. Навчання за освітньою програмою проводиться у формі лекцій, практичних занять, семінарів, консультацій, проходження науково-педагогічної практики. Передбачено навчання із застосуванням методик максимальної активізації студентів під час занять шляхом виконання навчальних та дослідницьких проектів, творчих завдань, моделювання фрагментів освітнього процесу у ЗВО, підготовки презентацій, доповідей і повідомлень, участі у наукових семінарах тощо. Під час навчання акцент робиться на актуальних питаннях історичної науки, методики її викладання, освітніх інновацій і практичної педагогічної діяльності. Стимулюється самонавчання здобувачів, самостійний пошук вирішення проблеми. Все зазначене свідчить про актуальність рецензованої освітньої програми, її відповідність сучасному суспільному попиту.

Основний фокус освітньої програми полягає в тому, що акцент у ній робиться на набутті компетентностей, пов'язаних з науково-дослідною діяльністю, використанні та здійсненні інновацій у подальшій професійній діяльності. Компетентності та програмні результати, заплановані освітньою програмою відповідають вимогам Національного класифікатора професій ДК 003:2010 фахівців, що здобули вищу освіту третього рівня (доктор філософії) за освітньою програмою «Історія та археологія».

У цілому, вважаємо, що рецензована освітня програма відповідає сучасним вимогам до освітніх програм підготовки доктора філософії і може реалізовуватися у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.

Кандидат історичних наук, доцент,

професор кафедри філософії і суспільних наук

Національного університету «Чернігівська політехніка»

О.І. Крук

Ліценє прогресор
заслужено професор
Марія Грушевська

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму підготовки доктора філософії за спеціальністю
032 Історія та археологія
у Національному університеті «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка

Підготовка докторів філософії є актуальним проблемою вищої освіти України. Її вирішенню сприяє реалізація освітніх програм підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія».

Особливості реченої освітньої програми полягають у її міждисциплінарному характері, поєднанні дисциплін загального гуманітарного, та зокрема, історичного спрямувань; наявності достатнього переліку окремих дисциплін, що дає можливість здобувачеві сформувати власну траєкторію навчання; синергії теоретичної та практичної підготовки, що розширяє можливості здобувачів щодо продовження дослідження за обраною тематикою та майбутнього працевлаштування.

Освітня програма реалізується з використанням сучасних методів навчання і дозволяє отримати знання з актуальних проблем української і світової історії та історіографії ХХ – ХХI ст., історичного краєзнавства; формувати вміння застосовувати ці знання під час науково-дослідної діяльності. Це дозволило зорієнтувати освітню програму на наукові інновації, практичну педагогічну та науково-дослідну діяльність. Практична підготовка передбачає проходження науково-педагогічної практики (педагогічної та науково-дослідної) під контролем наукових керівників у ЗВО, архівних установах тощо, що сприятиме формуванню у майбутніх докторів філософії професійних компетентностей.

Освітньою програмою передбачено формування у аспірантів інтегральної компетентності, зміст якої полягає у здатності розв'язувати комплексні задачі та проблеми у галузі історії та археології.

В освітній програмі значна увага приділяється характеристиці загальних і фахових компетентностей здобувачів і програмних результатів навчання. Запропонований у програмі перелік компетентностей і програмних результатів навчання є достатнім для підготовки фахівця третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» і відповідає вимогам Національного класифікатора професій ДК 003:2010.

Загалом, є достатні підстави вважати, що освітня програма відповідає сучасним вимогам до освітніх програм підготовки фахівця третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія».

Доктор історичних наук,
заступник директора Інституту
української археографії та джерелознавства
Інституту української археографії та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського
НАН України

О. О. Маврін

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія у Національному університеті «Чернігівський коледж» імені Т. Г. Шевченка

Сучасний науковець є важливою постаттю у справі відновлення історичної пам'яті, об'єктивної оцінки подій і постатей минулого та сьогодення, пов'язаних з нашим народом, державою. Завдання дослідників ускладнюються тим, що вони приймають участь у здійсненні актуальних на сьогодні функцій національного та патріотичного виховання, допомагають формувати менталітет і культуру українців, що мають ґрунтуючись на засадах загальнолюдських цінностей, норм життя та володінні інформацією про перебіг історичних подій на нашій території. Рецензована освітня програма здійснює підготовку майбутніх докторів філософії до виконання ними своїх професійних функцій. Про це свідчать компетентності та програмні результати навчання, окреслені в освітній програмі. Зокрема, у цьому контексті варто звернути на такі компетентності та програмні результати навчання: здатність до здійснення активної педагогічної діяльності, організації та реалізації освітнього процесу: навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки здобувачів освіти до певного виду професійно-орієнтованої діяльності та здатність давати об'єктивну оцінку суспільним, культурним, економічним процесам в Україні у контексті завдань і перспектив європізації, що дозволяє орієнтуватися у глобалізованому світі та диференціювати історичні явища і процеси, що стосуються історії України та її місця у світі.

Мета програми – забезпечити набуття здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у процесі професійної діяльності у ЗВО за спеціальністю 032 Історія та археологія та продовжені науково-дослідної діяльності. Вона реалізується за допомогою доцільно підібраних освітніх компонентів (навчальних дисциплін і практик) і завдяки навчанню єз застосуванням методик максимальної активізації здобувачів під час занять шляхом виконання навчальних та дослідницьких проектів, творчих завдань, моделювання фрагментів освітнього процесу у ЗВО, підготовки презентацій, доповідей і повідомлень тощо. Особливістю освітньої програми є те, що її обов'язкові освітні компоненти дозволяють отримати знання з фахових дисциплін, актуальних проблем української та світової історії та історіографії ХХ – ХХІ ст., історичного краєзнавства і формувати вміння застосовувати ці знання у професійній діяльності. Це дозволило заріситувати освітню програму на освітній інновації та практичну педагогічну діяльність у ЗВО.

У цілому, реалізація рецензованої освітньої програми з метою підготовки докторів філософії є доцільною в освітньо-науковому процесі Національного університету «Чернігівський коледж» імені Т.Г. Шевченка.

Кандидат історичних наук,
головний спеціаліст відділу використання
інформації і документів
Державного архіву Чернігівської області

А. В. Морозова

Підпис Морозової А. В. «засвідчу»

Директор Державного архіву Чернігівської області

Р. Б. Воробей

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія у Національному університеті «Чернігівський коледж» імені Т. Г. Шевченка

Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії у Національному університеті «Чернігівський коледж» імені Т. Г. Шевченка за спеціальністю 032 Історія та археологія сприяє гармонійному поєднанню наукової роботи з практичною діяльністю, впровадженню у науково-освітній простір результатів наукової роботи та інноваційних розробок.

Мета освітньо-наукової програми – підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у світовий науково-освітній простір фахівця зі спеціальністю «Історія та археологія», який володіє фундаментальними фаховими компетентностями і здатний до інноваційної дослідної, організаційної, педагогічної, практичної діяльності та консультування в галузі історичної науки, архівної справи, охорони культурної спадщини, культури, державного управління в гуманітарній сфері, ефективно впроваджувати освітній процес у ЗВО.

Структура освітньої програми відповідає вимогам щодо таких документів. У освітній програмі міститься загальна інформація, визначене її мету, основний фокус, орієнтацію, особливості тощо. Дисципліни, передбачені освітньо-науковою програмою, сприяють розвитку універсальних навичок дослідника та підготовці до роботи у галузі гуманітарних наук за спеціальністю «Історія та археологія». Обсяг освітньо-наукової програми розрахований на чотири роки, за які здобувач проходить основний курс навчання та виконує власні наукові дослідження.

Значна увага приділяється характеристиці загальних і фахових компетентностей здобувачів, програмних результатів навчання. Запропонований у програмі перелік компетентностей і програмних результатів навчання є достатнім для підготовки фахівця третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти і враховує вимоги професійного стандарту. Загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання ґрунтуються на розумінні функцій доктора філософії.

Загалом, є достатні підстави вважати, що освітньо-наукова програма відповідає сучасним вимогам поставленим до здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, забезпечує впровадження наукових здобутків у сфері історії, археології та вищої школи, сприяє забезпеченням професійного досвіду та розвитку професіоналізму.

Кандидатка історичних наук,
старша наукова співробітниця
відділу української історіографії
Інституту історії України НАН України

О. Т. Гончар

